

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Obvodní soud pro Prahu 1**, se sídlem Ovocný trh 14, 110 00 Praha 1, týkající se žaloby ze dne 11. 6. 2015 na ochranu proti nezákonnému zásahu žalovaného, o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2015, č. j. 8 A 107/2015 – 15,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobce (dále též „stěžovatel“) požádal v řízení o žalobě ze dne 11. 6. 2015 na ochranu proti nezákonnému zásahu o osvobození od soudního poplatku, k němuž připojil prohlášení, v němž uvedl ke všem příjmům, majetku i závazkům číslovku „0“. Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) výzvou ze dne 31. 7. 2015 vyzval stěžovatele k řádnému vyplnění potvrzení o majetkových a osobních poměrech ve lhůtě 10 dnů od doručení výzvy. V potvrzení měl stěžovatel uvést zejména jaký vlastní majetek (nemovitosti, movité věci větší hodnoty, úspory), jaké jsou jeho příjmy, resp. zdroje, z nichž hradí veškeré náklady osobní potřeby, a dále, jaké jsou jeho skutečné výdaje. Současně byl poučen, že nebude-li požadované potvrzení předloženo, soud nebude moci žádosti vyhovět. Výzva byla stěžovateli doručena dne 10. 8. 2015, ten na ni však nijak nereagoval.

[2] Usnesením ze dne 31. 8. 2015, č. j. 8 A 107/2015 – 15, (dále jen „napadené usnesení“) městský soud žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků zamítl. Městský soud nepovažoval dříve předložené prohlášení za důvěryhodné, neboť stěžovatel musí vydávat

určité prostředky přinejmenším na stravu a ošacení, a tyto výdaje musí z něčeho financovat. Ve smyslu ust. § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) leží břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně majetkových poměrů na žadateli o osvobození od soudních poplatků. Nedoložil-li věrohodně své majetkové poměry, je to důvodem pro zamítnutí žádosti.

[3] Stěžovatel brojí proti napadenému usnesení včas podanou kasační stížností. Z jejího obsahu vyplývá, že považuje závěry krajského soudu za nesprávné a domáhá se zrušení napadeného usnesení. Uvádí, že 11. 6. 2013 uložil u městského soudu aktuální potvrzení orgánu hmotné nouze (Spr 4846/11) a že soud v jednom procesu hodnotí, že zná majetkové poměry stěžovatele (8 A 203/2014) a v jiném opak (8 A 204/2013). Domnívá se, že požadavek na doložení výdajů na ošacení a stravu je projevem imbecilní zvůle soudu. Ve zbytku kasační stížnosti pak obecně kritizuje stupiditu, nesoudnost a svévoli v jednání městského soudu.

[4] Nejvyšší správní soud předeseílá, že netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Povinnost zaplatit poplatek má stěžovatel jen tehdy, směřuje-li kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu podaném ve věci samé či o jiném návrhu, jenž je spojen s poplatkovou povinností (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j 1 As 196/2014 - 19). Nejvyšší správní soud dle téhož usnesení netrval ani na povinném zastoupení advokátem (srov. § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“).

[5] Z ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. vyplývá, že účastník může být zčásti a zcela výjimečně plně osvobozen od soudních poplatků při současném splnění těchto tří předpokladů: a) podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) doložení nedostatku prostředků. Rozhodnutí o tom, zda lze přiznat účastníku řízení osvobození od soudních poplatků, je vázáno na prokázání okolnosti, že účastník řízení nemá dostatečné prostředky. Současně však věta druhá citovaného ustanovení soudního řádu správního stanoví, že přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Je proto výlučně na účastníku samém, aby svoji materiální situaci soudu dostatečně konkrétně popsal a současně, aby projevils zákonem požadovanou aktivitu a předložil (pokud možno současně se žádostí o osvobození) doklady prokazující nedostatek finančních prostředků (údaje o výši svých příjmů a výdajů) a svou nemajetnost (výčet svého majetku, zejména vyšší ceny a nemovitosti). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, č. 537/2005 Sb. NSS) a žádosti nevyhoví. Stejně tak jí nevyhoví, budou-li sdělené údaje neúplné nebo nepravdivé. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2008, č. j. 1 As 63/2008 - 34, povinnost doložit nedostatek prostředků je sice na účastníkovi řízení, a nikoli na soudu, avšak pokud z předložených důkazů není možné dostatečně posoudit majetkové a sociální poměry žadatele a ověřit si jeho tvrzení, měl by soud žadatele poučit v tom smyslu, jakým způsobem může svá tvrzení prokázat, aby v řízení neutrpěl újmu (obdobně též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2015, č. j. 5 As 101/2015 - 42, ze dne 24. 6. 2015, č. j. 1 As 111/2015 - 50, a ze dne 24. 7. 2015, č. j. 2 As 153/2015 - 27).

pokračování

[6] V posuzované věci stěžovatel uvedl, že nemá žádné příjmy ani finanční prostředky. Toto vyjádření nepovažoval městský soud za úplné doložení majetkových poměrů, jelikož z logiky věci vyplývá, že stěžovatel musí z nějakých zdrojů hradit nutné náklady osobní potřeby (mimo výdajů na stravu a ošacení lze zmínit též náklady na bydlení, případně náklady na vedení bezpočtu soudních sporů, které stěžovatel se státními orgány vede, jak je i zdejšímu soudu z rozhodovací činnosti známo). Proto městský soud stěžovatele vyzval k řádnému vyplnění potvrzení o majetkových a osobních poměrech, nikoliv tedy za účelem doložení konkrétních výdajů na stavu a ošacení. K výzvě soudu však stěžovatel zůstal zcela pasivní, požadované potvrzení nedodal ani neupozornil městský soud na žádné skutečnosti, z nichž by bylo lze mít jeho majetkové poměry za prokázané a doložené. Přitom dle výše uvedených závěrů bylo na něm, aby své majetkové poměry dostatečným způsobem doložil. Stěžovatel byl městským soudem též poučen o negativním následku v podobě zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků, který je s nevyhověním výzvě spojen. Lze uzavřít, že stěžovatel před městským soudem nepředestřel žádnou konkrétní výši svých příjmů, úplný výčet svého majetku, ani konkrétní částky, které nutně musí vynaložit na uspokojování svých osobních, životních či bytových potřeb. Nedoložil ani jiné důkazy svědčící o jeho nemajetnosti, resp. o jeho neuspokojivých osobních, majetkových a výtěžkových poměrech. Prokázání nemajetnosti a absence výtěžkových možností je přitom plně v dispozici žadatele a soud tyto rozhodné okolnosti nezjišťuje z úřední povinnosti.

[7] Nejvyšší správní soud nad rámec výše uvedeného rovněž připomíná, že procesní aktivitu stěžovatele opakovaně vyhodnotil jako zneužití práva - např. v rozsudku ze dne 19. 7. 2012, č. j. 3 As 59/2012 - 7, či v usnesení ze dne 30. 8. 2013, č. j. 8 As 73/2013 - 12, ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012 - 22, v poslední době též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2015, č. j. 9 As 3/2015 - 13 a č. j. 9 As 6/2015 - 14, ze dne 21. 5. 2015, č. j. 9 As 112/2015 - 8, nebo ze dne 18. 6. 2015, č. j. 9 As 129/2015 - 12. Rovněž v dané věci podání stěžovatele ze dne 30. 1. 2014 nese znaky zneužití práva, neboť jím opakovaně vytýká nedostatky v doručování písemností na jím udanou adresu Poste restante České Budějovice (*konkrétně navrhuje rozsudkem zakázat předsedovi Obvodního soudu Prahy 1, aby pokračoval v porušování práva na řádné doručování písemností a přikázat mu obnovit stav před zásahem, který spočívá v pokynu k používání vadných obálek se zeleným pruhem typu III. V důsledku toho vypravené písemnosti nejsou stěžovateli dodávány a připraveny k vyzvednutí na zvolené poště, přičemž písemnosti poste restante se neukládají, nýbrž připravují k vyzvednutí. Mezi ukládáním a připravením k vyzvednutí pak stěžovatel spatřuje významový rozdíl*).

[8] Stěžovatel má zcela jistě plné právo vést spory podobného charakteru, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost účinně hájit svá práva. Není však důvod, aby náklady na vedení takových sporů, které je zásadně povinen hradit každý, za stěžovatele pravidelně nesl stát formou osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně. Takovou povahu však předmětný spor nemá.

[9] Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost proti napadenému usnesení městského soudu není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[10] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti vychází z § 60 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. října 2015

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu